

INTERNET VA TV PLATFORMALARIDA BOLALAR UCHUN KONTENT TAYYORLASHNING O'ZIGA XOSLIGI

Anvarova Muqaddas Xomidjon qizi

O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti

Xalqaro jurnalistika yo'nalishi 3- kurs talabasi

Annotatsiya: Bolalar matbuoti tipologiyasi masalalarini o'rganish jarayonida, asosan, nashrlar turi va ularning tipik shakliy belgilariga, ixtisoslashgan davriy nashrlar fenomeniga, bolalar nashrlarining tipologik tavsifiga e'tibor qaratildi.

Hozirda o'zbek milliy matbuoti tubdan yangilanish bosqichidan o'tdi. Sohaning qonunchilik hujjatlari bilan mustahkamlanishi jurnalistikaning "to'rtinchi xokimiyat" sifatida e'tirofi etilishiga turtki bo'ldi. Ijtimoiy hayotimizda OAVlari boshqaruvchi rolga o'tgani tobora haqiqatga aylanmoqda.

Kalit so'zlar: Internet, o'smirlar, bolalar psixologiyasi, bolalar uchun o'yinlar.

Bolalar ko'pincha o'yin, oqim va o'yin sharhlarini ko'rsatadigan videolarni tomosha qilishadi. Bolalar uchun o'yinlarda mustaqil natijalarga erishish qiyin bo'lishi mumkin, shuning uchun ular uchun boshqa o'yinchilarning o'yin tajribasini kuzatish qiziqroq. Asosiy maqsadli auditoriya o'g'il bolalar bo'lib, telefon o'yinlari so'nggi paytlarda foydalanish imkoniyati tufayli bolalar orasida mashhur bo'lib bormoqda. Ta'lim elementlarini o'yin-kulgi bilan birlashtirgan videolar mashhur. Bu turli fanlar yoki izlanishlar haqidagi ta'lim qo'shiqlari, raqamlar, harflar, shakllar, ranglar va videolarni o'z ichiga olishi mumkin.

Qutini ochish va turli o'yinchoqlar haqida sharhlar aks ettirilgan videolar ham bolalar orasida mashhur. Bu ularga yangi o'yinchoqlar haqida ko'proq ma'lumot olishga va o'z afzalliklarini tanlashga yordam beradi. Mahalliy reklama tufayli siz ushbu joyda yaxshi pul ishlashingiz mumkin, ko'pincha bunday videolar bolalar o'yinchoqlari orasida tendentsiyadir. Ko'rinishlar ta'sirli va sarlavhalar aniq SEO hiylalaridan foydalanadi: Qo'shiqlar va kliplar; bolalar uchun maxsus yaratilgan qo'shiq va raqslardan iborat musiqiy videolar juda qiziqarli va interaktiv bo'lishi mumkin. Bolalar uchun kontent yaratishdan oldin bir nechta muhim jihatlarni hisobga olish kerak: Xavfsizlik va muvofiqlik: Bolalar uchun xavfsiz va mos kontent yaratish muhim. Yosh cheklovlaridan xabardor bo'ling va YouTube Kids ko'rsatmalariga amal qiling. Zo'ravonlik, shafqatsizlik, behayo so'zlar va bolalar uchun mos bo'lmagan boshqa kontentdan saqlaning. Qiziqarli va xilma-xil tarkib: Bolalar e'tiborini tortadigan qiziqarli va rang-barang kontent yaratishga intiling. Kontentingizni qiziqarli qilish uchun yorqin va jozibali vizuallar, qiziqarli hikoyalar, o'yinlar, qo'shiqlar va boshqa elementlardan foydalaning.

Formula oddiy: yorqin rasm, vizual va musiqiy maxsus effektlar, sevimli va mashhur belgilar. Bolalar psixologiyasini tushunish: Bolalar uchun kontent yaratishda ularning yosh xususiyatlarini va psixologiyasini hisobga olish muhimdir. Ularning kognitiv, hissiy va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradigan kontent yaratishga harakat qiling. Yodda tutingki, yosh bolalar haqiqat va fantastika o'rtasidagi farqni tushunmasligi mumkin, shuning uchun kontentingizning vizual va mazmunli jihatlariga ehtiyot bo'ling.

Tomoshabinlar bilan muloqot: Xavfsizlik nuqtai nazaridan YouTube bolalar ishtirokidagi videolarga izoh qoldirishni taqiqlaganini unutmang. Bir tomondan, bu ishni osonlashtiradi va nima bo'layotganini tushunmaydigan odamlarning sharhlariga javob berish yoki salbiy fikrlarni tinglashning hojati yo'q. Boshqa tomondan, siz faqat ko'rishlar soni va ER ko'rsatkichlariga tayanishingiz kerak bo'ladi. Internetda bolalar uchun loyihalar yaratish ularning qiziqarli, bilimli va xavfsiz bo'lishini ta'minlash uchun puxta rejalashtirishni o'z ichiga oladi. Mana shunday loyihalarni yaratishda tizimli yondashuvda e'tibor berish kerak bo'lgan muhim jihatlar;

1. Mavzu tanlash: bolalarning qiziqishlari va ta'lim maqsadlariga mos keladigan mavzuni tanlang. Mavzular ilmiy tajribalar va hunarmandchilik faoliyatidan tortib hayvonlar haqida hikoya qilish yoki o'rganishgacha bo'lishi mumkin. 2. ta'lim maqsadlarini aniqlash: loyiha orqali bolalar nimani o'rganishi yoki erisha olishini aniq belgilang. Bu muayyan ko'nikmalarni rivojlantirish, tushunchalarni tushunish yoki ijodkorlikni rivojlantirishni o'z ichiga olishi mumkin.

3. Yoshga moslik: loyihani tegishli yosh guruhiga moslashtirish. Biz maqsad qilgan bolalarning kognitiv qobiliyatlarini, e'tiborini va qiziqishlarini hisobga olish.

4. Materiallar va ko'rsatmalar: loyiha uchun zarur bo'lgan materiallar ro'yxatini bosqichma-bosqich ko'rsatmalar bilan birga taqdim eting. Oddiy tildan foydalaning va ko'rsatmalar aniq va oson bajarilishi uchun vizual yoki diagrammalarni qo'shish.

5. Interaktiv elementlar: loyiha mavzusiga oid viktorinalar, boshqotirmalar yoki o'yinlar kabi interaktiv elementlarni o'z ichiga oling. Bu faollikni rag'batlantiradi va o'rganishni kuchaytiradi.

6. Xavfsizlik masalalari: Agar loyiha jismoniy materiallar yoki tadbirlarni o'z ichiga olsa, bolalar uchun xavfsizlik bo'yicha ko'rsatmalar va ota-onalar yoki vasiylar uchun nazorat tavsiyalarini kiritish.

7. Multimedia komponentlari: Loyihaning jozibadorligi va tarbiyaviy ahamiyatini oshirish uchun videolar, animatsiyalar yoki audioyozuvlar kabi multimedia elementlaridan foydalanish.

8. Foydalanish imkoniyati: Loyiha turli qobiliyatlarga ega bo'lgan bolalar uchun ochiq bo'lishini ta'minlash. Turli xil ta'lim uslublarini moslashtirish uchun kerak bo'lganda muqobil formatlar yoki turar joylarni taqdim etish lozim.

9. Teskari aloqa va baholash: kelajakdagi loyihalarni yaxshilash uchun bolalar va

ota-onalarning fikr-mulohazalarini rag'batlantirish. Bolalarning tushunishi va taraqqiyotini baholash uchun ixtiyoriy baholash yoki qiyinchiliklarni qo'shishni ko'rib chiqish.

10. Rag'batlantirish va tarqatish: Loyihalaringizni tegishli platformalar yoki ota-onalar va o'qituvchilar ularga osongina kirishlari mumkin bo'lgan kanallar orqali baham ko'ring. Ijtimoiy tarmoqlar, ta'lim veb-saytlari yoki bolalar faoliyatiga bag'ishlangan forumlardan foydalanish.

11. Hamkorlik imkoniyatlari: Loyihalar ta'lim standartlariga javob berishini ta'minlash va ijobiy ta'lim tajribasini targ'ib qilish uchun o'qituvchilar, bolalar psixologlari yoki boshqa ekspertlar bilan hamkorlik qilish.

12. Huquqiy va axloqiy mulohazalar: mualliflik huquqi qonunlarini hurmat qiling va loyihalaringizda foydalaniladigan har qanday uchinchi tomon kontenti uchun zarur ruxsatlarni oling. Kontentingiz onlayn bolalar kontenti uchun axloqiy me'yorlarga mos kelishiga ishonch hosil qilish. Ushbu bosqichlarni bajarish orqali biz internetda bolalar uchun o'rganish, ijodkorlik va qiziqarlilikni ilhomlantiradigan qiziqarli va ta'lim loyihalarini yaratishingiz va shu bilan birga ularning xavfsizligi va foydalanish imkoniyatini ta'minlashingiz mumkin.

Bolalarning e'tiborini qanday jalb qilish kerak?

Siz ko'pincha mantiqqa ega bo'lmagan juda g'alati videolarni ko'rgan bo'lishingiz mumkin va hattoki bunday kontent bolalar uchun zararli bo'lishi mumkin. Ba'zi bloggerlar hatto ushbu g'alati videolar uchun sharhlar yaratdilar. Ammo biz bu savollarni psixologlarga qoldiramiz. Asosiysi, bolalar dunyoni biroz boshqacha idrok etadilar va bunday videolar juda katta tomoshalarga ega bo'ladi.

Biz formulani takrorlaymiz:

Yorqin rasm, vizual va musiqiy maxsus effektlar, sevimli va mashhur belgilar = muvaffaqiyat. Sarlavhaga iloji boricha ko'proq mashhur belgilarni kiritganingizga ishonch hosil qiling va ularni qopqoqda ko'rsating. Mana misollar:

YouTube Kids-da bolalar kontentini qanday nashr qilish mumkin

YouTube Kids asosiy YouTube videoxosting xizmatidan alohida platforma hisoblanadi. U bir xil video ma'lumotlar bazasidan foydalanadi, lekin o'smirlar va kattalarga mo'ljallangan kontentni istisno qilish uchun filtrlash bilan. YouTube Kids-ga video qo'shish uchun avval uni asosiy platformaga joylashtirishingiz kerak.

Mamlakatdagi bolalar ommaviy axborot vositalari tizimining yaxlitligi, faktlarni shakllantiruvchi aloqa turlari, uning ko'p darajali va ierarxiyasining tashkiliy va tarkibiy tamoyillarini o'rganish Belarus bolalar OAVlarining evolyusiya naqshlarini har tomonlama o'rganishga imkon beradi. "Yosh avlodning har tomonlama intellektual va ma'naviy rivojlanishi, uning fuqarolik, vatanparvarlik va axloqiy tarbiyasi uchun shart-sharoitlarni ta'minlash maqsadida ustuvor strategiyalarini ishlab chiqish zarur"¹,

¹ Харитонова.С.В Журналистика для детей в контексте современных медиаисследований (теоритический аспект). Труды

– deb hisoblaydi Belarus davlat universiteti dotsent I S.V. Xaritonova.

Aslida, gazeta va jurnallar muvaffaqiyati – tahririyatning nashrga doir vazifasi va uning tipi haqida o‘z o‘quvchilarida to‘liq va aniq tasavvur paydo qila olishidadir. Tipologiya har doim biror-bir nashrning boshqa nashrdan farqli tomonini aniqlash, uning yo‘nalishi, faoliyatidagi uslublarini aniqlash konsepsiyasini yaratishni taqozo etadi. Bolalar matbuotining tipologik xususiyatini shiddat bilan rivojlanayotgan jurnalistikaning nazariy qoidalaridan kelib chiqib yetarli darajada anglash mumkin. Shuning uchun ham tadqiqotimiz davomida, eng avvalo, mahalliy nashrlarni tipologik jihatdan qayta o‘rganish, ularni Rossiya nashrlari bilan qiyoslashga ehtiyoj tug‘ildi, mazkur sohaga oid ilmiy tadqiqotlar holatini o‘z nuqtai nazarlarimizga mos keladigan nazariyotchilar xulosasiga tayangan holda tanlashni maqsadga muvofiqdir.

Bolalar matbuoti tipologiyasi masalalarini o‘rganish jarayonida, asosan, nashrlar turi va ularning tipik shakliy belgilariga, ixtisoslashgan davriy nashrlar fenomeniga, bolalar nashrlarining tipologik tavsifiga e‘tibor qaratildi.

Hozirda o‘zbek milliy matbuoti tubdan yangilanish bosqichidan o‘tdi. Sohaning qonunchilik hujjatlari bilan mustahkamlanishi jurnalistikaning “to‘rtinchi xokimiyat” sifatida e‘tirofi etilishiga turtki bo‘ldi. Ijtimoiy hayotimizda OAVlari boshqaruvchi rolga o‘tgani tobora haqiqatga aylanmoqda.

Tarixga nazar tashlaydigan bo‘lsak, O‘zbekistonda XX asr boshida paydo bo‘lgan dastlabki nashrlar: “Yosh turkistonchilar”, “Bolalar yo‘ldoshi”, “Bolalar tovushi”, “Bolalar dunyosi”, “O‘zgarish bolalari”. Bu kabi nashrlarning yuzaga kelishi o‘zbek milliy bolalar jurnalistikasining rivojlanishiga yo‘l ochdi. Turli xil sharoitlar tufayli, ya‘ni goh iqtisodiy qiyinchilik, goh senzura ta‘qibi ostida bu gazetalarning biri yopilib, ikkinchisi chiqib turgan. Faqat 1929 yildan “Lenin uchquni” (hozirgi “Tong yulduzi”) gazetasi, “Pioner Vostoka” va keyinchalik “Yosh kuch” jurnalining muntazam nashri yo‘lga qo‘yilgach, o‘zbek bolalar jurnalistikasi sohaning muhim yo‘nalishi sifatida rivojlandi. Natijada, o‘zbek bolalar jurnalistikasida professional ijodkorlar silsilasi vujudga keldi².

XX asr bolalar jurnalistikasi oldiga yangi vazifalarni qo‘ydi. So‘nggi o‘n yil ichida axborot makonida haqiqatga aylangan axborot portlashi, bir tomondan, O‘zbekistonning zamonaviy jamiyatning eng muhim tarkibiy qismlaridan biri bo‘lgan global axborot makoniga qo‘shilishiga olib keldi. sivilizatsiya, boshqa tomondan, madaniy, estetik va axloqiy g‘oyalar muhim rol o‘ynaydigan bolalarda yangi qadriyatlar yo‘nalishlarini shakllantirishning asosiy omillaridan biriga aylandi³. Bolalar jurnalistikasi va bolalar audiovizual medialar tadbirkorlar va iste‘molchilar jamiyatiga mansub yangi davr insonini tarbiyalay boshladi.

БГТУ. Серия 4: Принт- и медиатехнологии. 2019.

² Охунjon Safarov, Bashorat Jamilova. Bolalik - boqiylik timsoli yoxud “muxbirlikning olis yo‘llari”. Buxoro, 1991 yil.

³ Поликарпова Е.В. Современные масс-медиа, High-Нume технологии и формирование ценно-стной ориентации общества // Гуманитарные и социально-экономические науки. 2008. № 6.

Keling, o'tmishga bir sayohat qilib, XXI asr boshlarida bolalar jurnalistikasining muammolari va rivojlanish istiqbollarini tahlil qilaylik.

Manbalarda keltirilishicha, "1990-yillar oxirlarida televideniyeining tijorlashuvi axborot bozori sharoitida bolalar uchun eshittirishning chuqur inqiroziga olib keldi. Bolalar teleko'rsatuvlarining umumiy hajmi keskin kamaydi. Hozirgi vaqtda bolalar auditoriyasiga qaratilgan dasturlar O'zbekiston telekanallari ko'rsatuvlarining 7% dan kamrog'ini tashkil qiladi"⁴. Markaziy telekanallarda ko'rsatuvlar soni qabul qilib bo'lmaydigan darajada kamayib ketdi, bu esa o'zgargan ijtimoiy sharoitda bolalar va ota-onalarni ma'naviy-axloqiy rivojlanish masalalariga javob beradi va bu rivojlanishga haqiqatan ham hissa qo'shadi. Buning o'rniga, yosh tomoshabinlar pragmatizm, iste'molchilik va axloqiy befarqlik falsafasi motivlari bilan singib ketgan televizion tomoshalar bilan kifoyalanishlari kerak edi. Zamonaviy tadqiqotchilarning fikricha, televideniye mutlaq ma'nolar, me'yorlar va qadriyatlar olamidan uzoqda bo'lib, atrofdagi dunyoda va o'zlarida sodir bo'layotgan voqealarning mohiyatini tushunmaslik holati allaqachon tanish bo'lgan tomoshabinlarga yordam bera olmaydi⁵.

Bolalar teleko'rsatuvida asr boshidagi sobiq mafkuraviy hukmronlar o'rniga past darajadagi o'yin-kulgi muhiti, axloqiy nazoratning yetishmasligi, cheksiz ruxsatsizlikka aylanganligi hukm suradi. So'kinish, janjal, har xil uyatsiz so'zlarning namoyishi, shahvoniy sahna ko'rinishlari, tajovuzkorlikning har xil turlari, zo'ravonlik va iblislar televizor ekranida tarqalib ketdi va bir zumda televideniye maydonida qonuniylashtirildi. Televideniye xalqning asosiy buzuvchilaridan biriga, bolalar va kattalarni ruhiy tushkunlikka tushirish quroliga aylandi. Anomiya holatida bo'lgan media muhiti ma'naviy-ahloqiy qadriyatlarning yaxlit dunyosini yaratishga qodir emas, balki uni yo'q qilishi mumkin. Televizion makon bolalarni ekzistensial xavfsizlik hissini boshdan kechirish imkoniyatidan mahrum qiladigan son-sanoqsiz buzg'unchi g'oyalar va buzuvchi tasvirlar bilan to'ldirilgan. Zamonaviy televizor - bu bolalarning yengil hazm qiladigan, ranglarga boy bo'lgan qiziqarli animatsiyalarni ko'rsatuvchi oynaga o'xshash ijtimoiy makrotizimi joylashgan anomiya holati. Shu bilan birga, televizor ma'naviy yetishmovchilik impulslarini va to'lqinlarini tarqatuvchi manba hisoblanadi. Ommaviy ongni haddan tashqari oshirib, ular tomoshabinlarni ijtimoiy yovuzlikning ko'plab shakllariga qarshi immunitetga aylantiradi, ularni atrofdagi voqelikning salbiy ta'siriga qarshi turish qobiliyatidan mahrum qiladi⁶.

XX asr oxiri va XXI asr boshlaridagi bolalar multfilmlarida bir qator halokatli xususiyatlarni aniqlash mumkin. Ayniqsa, xorijda ishlab chiqarilgan multfilmlarda buni yaqqol ko'rish mumkin

⁴ O'tayev O'. Televideniye davr ko'zgusi. -T.:O'zbekiston, 2010. 234-b

⁵ Бачинин В.А. Детство и детское ТВ в социальном контексте // Социологические исследования. № 10. 2009.

⁶ Милицкая А.А., Борисов Е.В. Влияние телевидения на формирование нравственной позиции личности // В мире научных открытий. 2010. № 4-17

1. Ekranida tajovuzkorlik va zo‘ravonlikning haddan tashqari ko‘pligi. Xorijiy ishlab chiqarishning zamonaviy animatsion filmlari, shuningdek, ularning modeli bo‘yicha yaratilgan mahalliy analoglar zo‘ravonlik bilan to‘ldirilgan: qonli janglar, ta‘qiblar, jismoniy bostirish va raqiblarni yo‘q qilish sahnalari, qotilliklar, atributlarga e‘tibor qaratilayotgan juda batafsil sahnalarni namoyish qilish. o‘lim (bosh suyagi, qabrison) ularning salmoqli qismini tashkil etadi⁷. Ularda rol o‘ynaydigan multfilm qahramonlari yaxshi maqsadlarga (yoki shunday ko‘rsatilgan maqsadlarga) erishish uchun zo‘ravonlikka murojaat qilsalar ham, ko‘pincha bunday filmlar bolalar tomoshabinlariga shafqatsizlik va tajovuzkorlikning asossiz yuqori dozasini olib keladi. Bosh qahramon, qoida tariqasida, eng tajovuzkor, boshqalarga zarar etkazishi mumkin. Keyin bola o‘z hayotidagi multfilmga o‘xshash shafqatsizlikka taqlid qilishi mumkin. Bunday multfilmlar faqat rasman bizga tanish bo‘lgan bolalar multfilmlari bilan bir xil bo‘lgan, ammo to‘yingan, ammo boshqa axloqiy mazmunga ega va texnik jihatdan ulardan farq qiladigan hodisadir. Bunday multfilmlar eng kichiklar uchun mo‘ljallanmagani aniq - garchi siz bilganingizdek, har qanday animatsion filmlar yosh bolalarning e‘tiborini tortadi.

2. To‘liq jazosizlik. Qahramonning yomon qilmishi jazolanmaydi, hatto ba‘zan mamnuniyat bilan qabul qilinadi. Bolada ruxsat berish haqida stereotip shakllanishi mumkin, bu esa kelajakda salbiy oqibatlarga olib keladi.

3. Yaxshilik va yomonlik o‘rtasida aniq chegara yo‘q. Hatto ijobiy harakter ham yaxshi maqsadlar uchun yomon ishlarni qilishi mumkin. Bundan tashqari, hayotiy tajribaga ega bo‘lmagan va ekranida ko‘rgan narsalarini mustaqil ravishda tanqidiy baholash qobiliyatiga ega bo‘lmagan bolalar salbiy jozibaning zararli ta‘siri ostida va ko‘plab bezatilgan va romantiklashtirilgan ekran yovuzlarining misolida o‘zlarini topishlari mumkin (va ko‘pincha o‘zlarini topadilar)⁸.

4. Ayolga erkaklik xususiyatlarini berish va aksincha. Bu harakterning xulq-atvorida, kiyimida, rolida aks etadi. Ko‘pincha multfilmlardagi ayollar erkaklarga bir muncha qiziqish bildiradilar, uni ekranida har tomonlama ko‘rsatadilar va namoyish etadilar. Bundan tashqari, multfilmlar ko‘pincha ona va onalik qiyofasini noto‘g‘ri shakllantirishga yordam beradi.

5. Ayolga, onaga, keksalarga, hayvonlarga va o‘simliklarga hurmatsizlik ko‘pincha odatiy holdek ko‘rsatiladi.

6. O‘z-o‘zini saqlab qolish instinktining noto‘g‘ri shakllanishi, bolani ongsiz ravishda o‘z joniga qasd qilishga undash holatlari ko‘p uchraydi. Qahramonlar ekranida bir necha marta o‘lib tirilishi mumkin. Haqiqiy hayotda bola o‘z sevimli qahramonining jasoratini takrorlashni xohlamasligiga kafolat yo‘q.

Afsuski, deyarli barcha zamonaviy xorij multfilmlari, ijtimoiy tarmoqlardagi

⁷ Фортунатов А.Н. Телевизионное насилие как фактор трансформации картины мира у зрителей // Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. 2009. № 2.

⁸ Тарасов К.А. От насилия в кино до насилия "как в кино" // Социологические исследования. 1996. № 2.

audiovizual materiallar ommaviy madaniyatning mahsuli bo'lib bormoqda. Ma'lumotni faqat shunday manbalardan olgan holda, bola hamma kabi mutlaqo bir xil bo'ladi va to'liq huquqli shaxsga aylana olmaydi. Bundan tashqari, bolalarda shakllanayotgan tarbiyaviy, axloqiy va estetik funksiyalarda teledasturlarining ulushi qabul qilib bo'lmaydigan darajada kamaygan. Bolaning barkamol avlod bo'lib shakllanirishi uchun ota-onalar uni butunlay "televizion yoki virtual enaga"ga bermasdan, o'zlarni tarbiyalashlari kerak⁹.

Biroq, shunga qaramay, televizor bolalarning o'z-o'zini anglashi va guruh ongini shakllantirishga ta'sirini faqat salbiy deb belgilash mumkin emas. Bolalar televideniyesini ko'rishning ijobiy tomonlari, shuningdek, bola shaxsini tarbiyalash va shakllantirishga yordam beradigan televideniye ulkan ijodiy salohiyati ham mavjud. Shunday qilib, zamonaviy televizor bolalarning kognitiv ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi, qiziqishlarini shakllantirishga yordam beradigan hamda o'rganishga foydali ta'sir ko'rsatadigan ilmiy bilimlarning turli sohalariga "qarash" imkonini beradi. Bundan tashqari, televideniye ijodiy faoliyatning rivojlanishiga ta'sir qiladi, odamlarni ish bilan tanishtiradi va shu orqali hayotda o'z o'rnini topish imkonini beradi. Ilmiy-ommabop teledasturlar ilmiy bilimlarning yangi sohalarini joriy etadi, odamlarga foyda keltirish istagini uyg'otadi. Shuningdek, televizor insonning dunyoqarashini kengaytirish, madaniyat yutuqlari bilan tanishish uchun har kuni foydalanish mumkin bo'lgan vosita bo'lib, u bolalarga dunyoning turli burchaklariga "sayohat qilish" imkonini beradi, ularga rasm, musiqa, teatr va me'morchilikni tushunishga o'rgatadi. Shuni ta'kidlash kerakki, bunday audiovizual materiallar aniq bolalar uchun emas, balki faqat maqsadli auditoriyaning bir qismi sifatida butun oila va bolalar uchun mo'ljallangan keng auditoriya uchun ham ko'rimli xisoblanadi.

Bu telekanallar hozirgi vaqtda ma'naviy-ruhiy rivojlanish yo'nalishiga ega bo'lib, uning auditoriyasi uch yoshdan boshlab bolalar, boshlang'ich sinf o'quvchilari, o'smirlar va ularning ota-onalaridan iborat. Uning qadriyat yo'nalishlari quyidagilardir: bolaning shaxsiyatini - ma'naviy, axloqiy, intellektual, badiiy, estetik, jismoniy barkamol rivojlantirish dasturlarining ta'lim yo'nalishi; bolalarda salbiy moyilliklarni uyg'otadigan dasturlarni namoyish qilishni qat'iy taqiqlash - tajovuzkorlik, jinsiy behayolik, qo'pol merkantilizm; rus tilining sofligi va go'zalligini namoyish qilish; bag'rikenglikni, ksenofobiyaning turli shakllariga salbiy munosabatni tarbiyalash; oilaviy qadriyatlarni, sog'lom oilaviy axloq normalarini saqlash; umuminsoniy, umuminsoniy ma'naviy qadriyatlar va milliy, rus qadriyatlari o'rtasida sog'lom muvozanatni saqlash. Yangi bolalar telekanallarining ijodiy jamoasi yosh tomoshabinlarga xos bo'lgan yangi taassurotlar va bilimlarga bo'lgan ehtiyoj o'yin shakllari va janrlari – multfilmlar, teatrlashtirilgan qo'g'irchoq va sirk tomoshalari,

⁹ Yunusov.M Mustaqillik davrida O'zbekistonda bolalar jurnalistikasining taraqqiyoti: yutuqlar, muammolar va yechimlar. (bosma nashrlar misolida). Diss. – T.: O'zMU, 2019. B-44

qo‘l san‘atlari bilan hamkorlikda ijod qilish dasturlari, shuningdek, o‘yin shakllari va janrlari orqali yaxshiroq rivojlanganligini hisobga oladi. tanlov loyihalari, badiiy-ma‘rifiy va badiiy – o‘quv filmlari. Bunday telekanallarning vazifasi dunyoqarashlari plyuralizmi, qiymat va me‘yoriy tizimlar xilma-xilligi bilan o‘ta murakkab axborot jamiyatida hayotga yangi avlodlarni tayyorlashdan iborat.

Bunday bolalar televideniyesi nafaqat axborot muhiti, balki madaniyatni yaratuvchi, bolalarning dunyo haqidagi o‘z rasmini yaratishda, o‘z shaxsiyatini egallashda faol rol o‘ynaydi. Shuningdek, u jamiyatni o‘tkinchi mafkuraviy sxemalar va siyosiy klishelar asosida emas, balki eng yuqori darajadagi ma‘naviy qadriyatlar - axloqiy, diniy, estetika asosida birlashtirishda bebaho rol o‘ynashga qodir.

Bolalar jurnalistlari zimmasiga yosh kitobxon va tomoshabinlar oldida katta mas‘uliyat yuklanadi va bu mas‘uliyat, avvalo, ma‘naviy, chunki. Jurnal va gazeta sahifalaridan, televizor ekranlaridan kattalar, ehtimol, hatto bexabar bo‘lgan bunday narsalarni o‘zlashtirgan bolaning ma‘naviy salomatligi xavf ostida. Mashhur jurnalistik "zarar qilma" tamoyili mutlaqo barcha sarlavhalar, nashrlar va teledasturlarda: hikoyalarda, ertaklarda, testlarda, viktorinalarda va animatsion filmlarda kuzatilishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Dosmuhamedov X.N. Jurnalistning kasb odobi muammolari: nazariy-metodologik tahlil (Mustaqillik davri o‘zbek matbuoti faoliyati misolida. 1991-2008 yillar): Filol. fan. doktori. ... diss. –T.: 2008.
2. Qosimova.N. Toshpo‘latova.N. O‘zbekiston ommaviy axborot vositalarida bolalar mavzusini yoritishning nazariy va amaliy asoslari. O‘quv qo‘llanma. –T.: O‘zDJTU, 2014. 108 b.
3. Yunusov M Mustaqillik davrida O‘zbekistonda bolalar jurnalistkiasining taraqqiyoti: yutuqlar, muammolar va yechimlar. (bosma nashrlar misolida). Diss. – T.: O‘zMU, 2019.